

פתח דבר

בעזרהי"ת.

לקראת שבת קודש פרשת במדבר הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון ער), והוא אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רבבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ואף עברו עריכה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו על-אתר או בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
מכון אור החסידות

יוצא לאור על ידי

מכון אור החסידות

United States

1469 President st.

Brooklyn, NY

11213

718-473-3924

ארץ הקודש

ת.ד. 2033

כפר חב"ד 72915

טלפון: 03-960-4832

פקס: 03-960-7370

נדפס באדיבות:

The Print House

538 Johnson Ave. Brooklyn, NY 11237

718-628-6700

תוכן העניינים

ה . . . . . **מקרא אני דורש**
יבאר מ"ש רש"י עה"פ "לא תעשו לכם אלילים" גו' – "כנגד זה הנמכר לנכרי כו'
הואיל ורבי מגלה עריות . . עובד ע"ז . . מחלל שבת" כו', דדוקא בג' ענינים אלו ישנו
החשש שיטעה הנמכר לנכרי לומר שהתירה לו התורה להתדמות לרבו נכרי.
(ע"פ לקוטי שיחות ח"ח ע' 8)

ח . . . . . **פנינים – עיונים וביאורים קצרים**

ט . . . . . **יינה של תורה**
חומש הפקודים: התוכן הפנימי במניית בני ישראל.
בפקידה כל אחד הוא רק מספר אחד / בין מניית ופקידת בני ישראל, למצוות ספירת
העומר / ההכנה שב"פקודים" לקבלת התורה / "וספרתם לכם".
(ע"פ לקוטי שיחות ח"ד ע' 1019)

יד . . . . . **פנינים – דרוש ואגדה**

טו . . . . . **חדושי סוגיות**
בדין "אוי לרשע ואוי לשכינו" בנגעי בתים. יביא הא דאיפליגו בדין זה אי מחוייב
לחלוץ אף בכותל שלו ועד כמה / יקדים שהוא תלוי בפירוש הכלל "אוי לרשע
ואוי לשכינו" שאמרה תורה / ידייק במה שמצינו גבי כלל זה בג' אופנים ויסיק דג'
פירושים נאמרו בו / יתלה בג' דרכים הנ"ל שיטות המפרשים בדין "וחלצו".
(ע"פ לקוטי שיחות חלק לג עמ' 10 ואילך)

כג . . . . . **תורת חיים**
מכתבי קודש מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, בענין חשבון
הנפש והזמן המתאים לזה.

כה . . . . . **דרכי החסידות**
אגרת קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ מליובאוויטש נ"ע, בגודל מעלת סיפורי חסידים,
והצורך ללמדם היטב ולהוציא מהם הוראות בדרכי ההנהגה ובעבודת ה'.

מקרא אני דורש

כבלע את הקדש

יבאר מה שנשנה הצינוי על הלוויים שלא להביט בכלי המשכן קודם כיסוים, דהצינוי הראשון הוא על הכלים עצמם, והשני הוא אחר שפרשו עליהם בגד תכלת קודם הכיסוי השני, ועפ"ז ימתיק דברי רש"י בפ"י עה"פ

א. בסיום הסדרה מדבר הכתוב אודות עבודת בני קהת, שהיו נושאים את כלי הקודש: הארון, השולחן, המנורה, המזבחות, הפרוכת וכלי השרת. אמנם, מדגיש הכתוב, בני קהת לא היו נושאים את כלי הקודש כשהם גלויים, אלא שלפני היציאה למסע היו באים אהרן ובניו ומכסים את כלי הקודש בכמה כיסויים – כפי שמבואר בפרשה בפרטיות; ומסיים הענין (ד, טו): "וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש ואת כל כלי הקדש בנסוע המחנה, ואחרי כן יבואו בני קהת לשאת, ולא יגעו אל הקדש ומתו – אלה משא בני קהת באהל מועד".

ולאחר מכן, ב"פרשה" חדשה, מוסיף הכתוב (ד, יז-כ): "וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלוויים. וזאת עשו להם, וחיו ולא ימותו בגשתם את קדש הקדשים, אהרן ובניו יבואו, ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו. ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו".

ולפום ריהטא צ"ב, מה היא ההוספה ב"פרשה" זו, כאילו יש בה ציווי חדש שלא שמענו לפני זה? הרי כבר לפני כן נאמר "וכלה אהרן ובניו לכסות את הקודש" ורק "אחרי כן יבואו בני קהת לשאת" – היינו, שבני קהת אינם נמצאים בעת כיסוי כלי הקודש (אלא באים רק לאחר מכן) – ולמה צריך לומר עוד הפעם ש"לא יבואו לראות כבלע את הקודש"?

ב. ולפי פשוטו י"ל:

כשהכתוב אומר בתחילה: "וכלה אהרן ובניו . . ואחרי כן יבואו בני קהת לשאת" – אין כוונתו בזה לאסור על בני קהת להיות נוכחים בעת כיסוי הקודש, אלא רק לומר שאין צורך שיהיו שם, כיון שעבודתם מתחילה רק לאחר מכן.

(וכדברי רש"י בתחילת הענין (ד, ה): "ובא אהרן ובניו וגו' – יכניסו כל כלי וכלי לנרתקו המפורש לו בפרשה זו, ולא יצטרכו הלויים בני קהת אלא לשאת").

ולפי זה מובן בפשטות ההוספה בהפרשה שבסוף, שהיא באה לחדש ש"לא יבואו לראות כבלע את הקודש" – שלא רק שאין צורך שיהיו שם בעת כיסוי הקודש, אלא גם שהדבר אסור עליהם.

אמנם מהמשך לשון הכתוב הראשון – "ואחרי כן יבואו בני קהת לשאת ולא יגעו אל הקודש ומתו", משמע, שזה שבני קהת באים רק "אחרי כן", הוא כדי למנוע אותם מנגיעה בכלי הקודש, והיינו שגם שם נתכוון הכתוב לאסור עליהם לבוא לפני שסיימו אהרן ובניו את כיסוי כלי הקודש (כדי שלא יכשלו בנגיעה);

אך מכל מקום, יש למצוא הוספה וחידוש בפרשה שבסוף, וכדלקמן.

ג. ביאור הענין:

הנה בכיסוי הכלים על ידי אהרן ובניו, היו (בכללות) שני חלקים. ולדוגמא, כשבאו לכסות את המנורה וכליה, הרי כיסו אותה תחילה ב"בגד תכלת" – "ולקחו בגד תכלת וכסו את מנורת המאור ואת נרותיה גו'" (ד, ט); ולאחר מכן הוסיפו לכסות אותה ב"מכסה עור תחש" – "ונתנו אותה ואת כל כליה אל מכסה עור תחש" (ד, י).

וכן בשאר הכלים (בדרך כלל), כיסו אותם בשני כיסויים; וכמו מזבח הזהב – "ועל מזבח הזהב יפרשו בגד תכלת, וכסו אותו במכסה עור תחש" (ד, יא).

ומעתה יש לפרש את ההוספה והחידוש שבציווי "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש":

הציווי הראשון, "ואחרי כן יבואו בני קהת לשאת ולא יגעו אל הקודש", מדבר רק על החלק הראשון שבהכיסוי. כלומר: כל עוד כלי הקודש גלויים ואינם מכוסים כלל – אז אסור לבני קהת לבוא, שמא יגעו; אולם לאחר שכבר נתכסו הכלים ב"בגד תכלת" – אז לכאורה כבר אין בזה איסור, כי אין הכלים מגולים ואין חשש שיבואו לנגוע בהם בעצמם.

וזהו שמוסיף הכתוב בהציווי השני, "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש", שבני קהת לא יהיו נמצאים גם בחלק השני, "לא יבואו לראות" כלל; כלומר: גם לאחר שהכלים עצמם כבר מכוסים ב"בגד תכלת", ועתה אהרן ובניו עוסקים בכיסויים ב"מכסה עור תחש" – הנה גם בזמן זה אסור לבני קהת להיות שם ולראות את עבודת אהרן ובניו, עד שיהיו הכלים "בלועים" לגמרי ומוכנים למשא.

לקראת שבת

ז

[ומכל מקום, גם לאחר הצייווי השני, "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש", עדיין יש צורך גם בהצייווי הראשון, "ואחרי כן יבואו .. ולא יגעו אל הקודש":

כי בצייווי השני נאסרה הראיה – "ולא יבואו לראות", והיה אפשר לומר שאם יבוא לוי ויגע בכלי הקודש מבלי לראותם – יהיה הדבר מותר. (וע"ד המסופר בפ' נח (ט, כג), על שם ויפת שלא רצו לראות בבושת אביהם ולכן כיסו אותו באופן שהפכו פניהם אחורנית ולא ראוהו). וזה קמ"ל הצייווי הראשון, ש"לא יגעו אל הקודש" בשום אופן, אפילו מבלי לראות].

ד. ולפי זה יומתקו מאוד דברי רש"י בפירושו על "כבלע את הקודש", וז"ל (כ"ה הגירסא בדפוס ראשון): "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש – לתוך נרתק שלו, כמו שמפורש למעלה בפרשה זו: 'ופרשו עליו בגד פלוני', וכסו אותו במכסה פלוני, ובלוע שלו זהו כיסויו".

ולכאורה אינו מובן, מה בא רש"י לחדש באריכות לשונו? הרי לכאורה, רש"י בא לומר בפשטות – ש"בלע" פירושו "כיסוי" (כיון שעל ידי הכיסוי נעשה הקודש "בלוע" ונסתר); והיה צריך לומר בקיצור: "כבלע את הקודש – כשמכסין אותו" (וכתרגום אונקלוס כאן: "כד מכסין"), ותו לא!

אולם לפי הנ"ל יש לפרש:

אם רש"י היה כותב רק "כשמכסין אותו" – היתה משמעות הדברים שהאיסור לראות הוא רק בעת החלק הראשון בהכיסוי, כאשר מכסים את הקודש ב"בגד תכלת"; אבל אחר כך, כאשר מוסיפים כיסוי של "מכסה עור תחש", הנה כיון שבלאו הכי הקודש כבר אינו מגולה, הרי מותר "לראות".

ולזה מאריך רש"י ומדגיש, שבהכיסוי היו שני חלקים: א) "ופרשו עליו בגד פלוני", ב) "וכסו אותו במכסה פלוני" – ורק אחרי שנתכסה הקודש בשני הכיסויים אז הוא נקרא "בלוע" בשלימות; ובמילא מובן, שהאיסור על בני קהת "לראות כבלע את הקודש", חל עד שמסיימים לכסות את הקודש לגמרי.

[ובאמת יש להוסיף ולהאריך בביאור דברי רש"י אלו, ועוד חזון למועד בעז"ה].

בשמות הנשיאים נתמנו להיות "קרואי העדה", לכל דבר חשיבות שבעדה כולה.
(ע"פ לקוי"ש ח"י"ה עמ"י 1 ואילך)

מנין יוכבד מן הבטן

פקוד את בני לוי גוי מבן חודש ומעלה תפקדם
משיצא מכלל נפלים הוא נמנה כו', למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבטן, שנאמר אשר ילדה אותה ללוי במצרים, עם כניסתה למצרים ילדה אותה, ונמנית בשבעים נפשות. . והיא השלימה את המנין (ג. טו. רש"י)

יש לעיין, מאי שנא ממנין בני לוי שהי' רק "מבן חודש" מפני שאז "יצא מכלל נפלים", ומדוע נמנתה יוכבד כבר "מן הבטן" עוד לפני שהיתה בת חודש?

ובמפרשים (גו"א, שפ"ח, משכיל לדוד, ועוד) ביארו באופנים שונים.

וי"ל בזה ע"ד הצחות:

בדרך כלל "אזלינן בתר רובא", ולכן נמנית יוכבד כבר "מן הבטן", דאין חוששים למיעוט שהם נפלים, משא"כ מנין הלויים הי' נוגע לפדיון בכורות, והכלל הוא ש"אין הולכין בממון אחר הרוב" (בבא קמא כו, רע"ב), ולכן נמנו רק "מבן חודש", כשיצאו בוודאות מחשש נפל.

(ע"פ לקוי"ש ח"י"ה עמ"י 6 הע"י 4)

נשיאי המטות כנשיאי כל ישראל

ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם
(א, ה)

פרשת מניין בני ישראל נאמרה למשה בר"ח אייר, "באחד לחודש השני בשנה השנית" (פרשתנו א, א), וא"כ יש לעיין, הרי כבר בחודש ניסן שלפנ"ז, כשהביאו הנשיאים את נדבת המשכן היו כבר ידועים למשה (ראה נשא ז, א ואילך), וא"כ לאיזה צורך נאמרו לו כאן שמות הנשיאים?

יש לבאר זה, דהנה עה"פ (א, ד) "ואתכם יהיו איש איש למטה", פי' רש"י "כשתפקדו אותם יהיו עמכם נשיא כל שבט ושבט", שכל י"ב הנשיאים היו צריכים להשתתף במנין כל ישראל, ולא רק במנין השבט שלהם.

ועפ"ז י"ל, שבעת מנין בני ישראל נתמנו הנשיאים במינוי חדש שלא הי' להם לפנ"ז. דעד אז הנהיגו הנשיאים רק את השבט שלהם, ובעת מנין בני" נתמנו על כל ישראל.

וזהו מה שאז נקראו הנשיאים "אלה קרואי העדה", דפירושו שיהיו "נקראים לכל דבר חשיבות שבעדה" (א, טו ובפירש"י). והיינו, שאז נתמנו הנשיאים להיות "נקראים" לא רק לדברים הנוגעים לשבטיהם, כ"א לכל דבר חשיבות "שבעדה" כולה.

ועפ"ז יובן מה שנאמרו כאן שמות הנשיאים, דהרי מצינו שמינויי הקב"ה באים ע"י קריאה בשם, וכמ"ש (תשא לא, ב ואילך) "ראה קראתי בשם בצלאל גוי ואמלא אותו רוח אלקים". וכמו"כ בנדו"ד, דע"י הקריאה

חומש הפקודים: התוכן הפנימי במניית בני ישראל

בפקידה כל אחד הוא רק מספר אחד / בין מניית ופקידת בני ישראל, למצוות ספירת העומר / ההכנה שב"פקודים" לקבלת התורה / "וספרתם לכם".

חלק עיקרי מפרשתנו, פרשת במדבר, עוסק במניית בני ישראל. חשיבותו של מנין זה גדולה כל-כך, עד שכל החומש, חומש במדבר, נקרא ע"ש המנין הזה (ושבפ' פינחס): "חומש הפקודים"¹.

והנה, ידוע הכלל "לעולם קוראין פרשת במדבר קודם עצרת"², ובוודאי שכל ענייני פרשה זו, ובפרט עניין כה עיקרי שבה – מניית בני ישראל, יש בו משום הכנה והכשרה לזמן מתן תורתנו, שנקבע תמיד³ באותו השבוע.

1. ראה לדוגמא ביומא ע, א.

2. ראה לדוגמא במדרכי מגילה פ' בני העיר רמז תתלא.

3. וע"ד מה שקוראים פ' בחוקותי כהכנה קודם שבועות (ופ' כי תבא קודם ר"ה) – שבה יש את הברכה והיפכה. האמור בפנים יומתק ע"פ הידוע (ראה במדרכי שם, ועוד) שבכוונה קבעו את פ' במדבר קודם עצרת ואת פ' ניצבים קודם ר"ה, כדי להפסיק בין התוכחה (דפ' בחוקותי ופ' כי תבוא) לשבועות וראש השנה. ובוודאי בהשגחה פרטית יש קשר בין תוכן פרשיות אלו לחג השבועות וראש השנה, וכמו שמצינו בנוגע לפ' ניצבים – ש"אתם ניצבים היום כולכם" קאי על "יומא דדינא רבא", ו"ניצבים" פירושו "קיימים ועומדים בדין", וביאורים נוספים ער"ז (ראה בלקו"ת פ' ניצבים).

לקראת שבת

ויש לבאר משמעות ענין פקידת בני ישראל ברוחניות, וממנו ניקח לעבוד את ה' אלוקינו – כהכנה ליו"ט דחג השבועות.

***

בטעם מצוה זו דפקידת בני ישראל מצינו במדרש⁴: "במנך ערימת חטים" נמשלו ישראל כערימה של חטים מה החטים הללו נכנסות לאוצר במנין, כך אמר הקב"ה שיהיו ישראל נימנים בכל שעה לכך נאמר "במנך ערימת חטים". אמנם ביאור זה אינו פשוט כ"כ: דאף אמנם דערימת חטים לגודל חשיבותם ויוקדם מונים אותם, משא"כ קש ותבן שאינם במנין (כמבואר בהמשך המדרש שם), אך בהם המנין אינו גורם לחשיבות, ולהיפך: מאחר והן חשובות, ובעל החיטים אינו יודע את מספרם חייב הוא למנות אותם; אבל הקב"ה, שידוע את מנין בני ישראל גם בלא פקידתם ע"י משה – מדוע הוא צריך למנות את בני?

הענין יובן ע"פ ביאור השל"ה בעומק העניין דמניית בני ישראל⁶: "זה ספר נקרא חומש הפקודים על שם המנין שנמנו ישראל. נשמע מזה שדבר המנין הזה הוא חשוב, ואין לו ביטול עולמית. ורבותינו ז"ל⁷ אמרו, שהמנין הזה היה כדי להשרות השכינה בישראל. וענין המספר שגורם להשרות שכינה. . כמו שאמרו רבותינו ז"ל⁸: "כל צדיק נכוה מפני חופתו של חבירו", וכל צדיק וצדיק כל אחד ואחד דבר שבמנין בפני עצמו, וביותר שיש מספר הוא יותר חשוב, כי אין קץ ואין סוף למעלות זו על גב זו. על כן עולם הבא לא יהיה לו סוף ותכלית, ויהיה דבר שבמנין ולא יהיה בטל, רק מונה והולך".

ולפ"ז, אה"נ אשר הקב"ה יודע את מנין בני ישראל – אך עצם המנייה מוסיפה חשיבות וכח לנפקדים, בהא שנעשים הם "דבר שבמנין", ו"דבר שבמנין לא בטיל⁹". וכך אף שישאל הם כ"כבשה אחת בין שבעים זאבים", מ"מ מכוח הפקידה והספירה נעשים הם "דבר חשוב" ואינם יכולים להיבטל.

ואף שלפעמים גם פרשת נשא קודמת לשבועות, וכמו שלפעמים קודמת גם פרשת וילך לראש-השנה, ה"ז משום שלפעמים צריך תוספת הכנה לימים אלו, ותוספת הכנה זו רמוזה בפרשיות אלו. אבל בוודאי שפרשיות במדבר וניצבים קשורות עם היו"ט הבאים אחריהם לשלום, ורומזים על דרכי ההכנה הראויות עליהם.

4. במדב"ר פ"א, ד. וראה פירש"י ריש פרשתנו.

5. שה"ש ז, ג.

6. חלק תושב"כ, שלשה מחנות (שמזו, א). נתבאר בתורת החסידות בד"ה צוהר תעשה לתיבה תרע"ג (המשך תער"ב ח"א).

7. רש"י ריש פרשתנו.

8. ב"ב עה, א.

9. ביצה ג, ב ועוד.

לקראת שבת

יא

אך עדיין הדברים אינם נהירים: טעם הדין ד"דבר שבמנין אינו בטל" הוא משום חשיבותו, ובנוגע לישראל – חשיבותם גדולה אף בלא המנין, ומה צריך למנות אותם כדי שיהיו "דבר חשוב"?

***

החידוש שנתחדש בשעת מתן-תורה לא היה עצם נתינת התורה, שהרי "מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו"¹⁰ – אלא שהתורה ניתנה לתחתונים, שבאפשרות עם בני ישראל, מקבלי התורה, לפעול ולשנות את העולם בכח התורה. שגם המצוות שקיימו האבות לא פעלו בחומר העולם, שהרי הדבר הגשמי שבו נעשתה המצווה לא נעשה ל"חפצא של מצוה" – ורק אחרי מתן-תורה, כאשר איש ישראל מקיים מצוה, פועל הוא שהעולם עצמו יתעלה.

ומשום כך היה צריך להיות שחשיבותן ומעלתן הגדולה של בני-ישראל, לא תישאר בעליונים וברוחניות – אלא תראה ותגלה בגשמיות העולם, ע"י שימנו בגשמיות את בני-ישראל, ויראו הכול שהם "דבר שבמנין" ודבר חשוב שאינו בטל – וכך יוכלו להשפיע על העולם.

וזהו הקשר למתן-תורה הרמוז בפרשת במדבר: ע"י שבפועל ממש ספרו את בני-ישראל, וחשיבותם באה לידי גילוי ע"י פעולה גשמית בעולם – יכולים הם לעשות את רצונו של מקום, ולהשלים את הכוונה שנתגלתה במתן-תורה, שרצה הקב"ה לעשות לו דירה בתחתונים.

***

ובהקדמה זו יובן דבר נוסף: בציווי הקב"ה למשה למנות את בני-ישראל, מצינו שהפקידה תהיה רק "מבן עשרים שנה ומעלה", וטעמא בעי.

הסדר בחייו של היהודי הוא שעד גיל עשרים בערך הוא עוסק בתורה, ורק כאשר הוא מגיע ל"בן עשרים לרדוף" ו"רחיים על צואריו" הוא נפנה להתעסק בענייני העולם¹¹, לקיים מצוות "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה".

כלומר: עד גיל עשרים עוסק האדם בלימוד התורה כדי להעלות את עצמו, ולימוד זה צריך להיות מתוך פרישה והתבודדות מן העולם, שהרי העסק בענייני העולם בטבעו מפריע לשקידה ולהבנה. אבל אח"כ, צריך האדם לעסוק בענייני העולם, "תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים", "ועמך כולם צדיקים" – לקיים מצוות בעולם ולעשות דירה ומשכן לקב"ה מארץ ומלואה תבל ויושבי בה.

10. יומא כח, ב.

11. ראה הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פ"ג ס"א.

לקראת שבת

ולכן, עד גיל עשרים חשיבותם של ישראל אינה צריכה להימדד בגשמיות כדי לפעול בעולם, ודי בכך שהקב"ה מחשיב את ישראל כדי שלא יהיה "בטל"; אבל אחר-כך, כאשר פועל היהודי בעולם שמסביבו, והוא נעשה "יוצא צבא בישראל" – לא מספיקה החשיבות שיש לו בעצם היותו ישראל, אלא צריך גם לפקוד ולגלות בעולם את חשיבותו, באופן כזה שגם העולם ירגיש בזה.

***

הענין בעומק יותר:

התוכן של מניין הוא, שכל דבר המנוי נחשב כאחד, אין מתייחסים לתוכן והמהות של הדבר השונה מאחד לרעהו. משה רבינו נחשב במנין לאחד בלבד, והקטן שבישראל אף הוא נמנה לאחד.

וכיוצא-בזה במצוות ספירת-העומר, שאף היא (כפרשת במדבר) הכנה לחג השבועות: כל יום מימי הספירה נחשב ל"אחד", הן ימים פשוטים, הן ימי חול המועד, שש"פ, ראשי חודשים וכיו"ב – הכול שווה לגמרי, וכל יום נחשב לאחד בלבד.

דבר זה, אשר הימים שווים במספרם, ובני ישראל – ע"י מנייתם – נעשים שווים, מורה על אותה נקודה פנימית, שהיא באמת בשווה אצל כל בני-ישראל, ואצל כל הימים.

כלומר: בין בני-האדם ישנם חילוקים רבים וגדולים, יש מי שהוא בעל שכל רחב יותר, ויש מי שמידותיו תרומיות, וישנם "מארי עובדין טבין" המתייחדים במתן צדקה ופעולות טובות. ואמנם ישנו דבר אחד המשותף לכולם, והוא שכולם יהודים ונשמתם חד היא עם הקב"ה. ודבר זה הוא הנמנה ובה לידי גילוי בשעת המנייה.

ועד"ז בימים דספה"ע: בשעה שאצל היהודי בהתגלות אותם תכונות שבהם הוא שונה מחבירו, כבשכלו, מידותיו הטובים ומעשיו – אזי בוודאי יש הבדל בין ימים טובים, שבתות, ראשי-חודשים וימות החול. אשר יום ליום יביע אומר, ובכל יום האדם יכול להתעלות בדרך אחרת;

אבל כאשר מתגלה אצל היהודי ("וספרתם לכם") הנשמה שלו, ואיך שהיא חד עם הקב"ה ("עצם הנשמה") – אזי אין חילוקים בין כל הימים, והתוכן הפנימי של כל הימים הוא אחד – לעשות רצון קונו. וכך בכל פעולות נראה איך שכל בקשתו היא אך ורק "לעשות רצון קונו".

וזהו ההכנה המתאימה למתן-תורה: הדיבור הראשון מעשרת הדיברות הוא "אנכי הוי' אלוקיך" – שהקב"ה הוא ה"אלוקיך", "כוחך וחיותך"¹² של היהודי, ולא דבר נוסף על מציאותו. החיים האמיתיים של היהודי הם דביקות בה', וכל מעשיו דיבוריו ומחשבותיו, כמו שכלו והרגש שלו – אינם אלא כלי ביטוי לדביקות זו.

לקראת שבת

יג

ולכך מגיעים אחרי ההכנה של ספירת העומר, שאז עבודת השם היא לגלות איך כל יום הוא "אחד", ימים טובים כימות החול – שכל מגמתו של היהודי תמיד היא רק בדביקות בה'.

***

אמנם, נשתנה המניין דספירת העומר מהמניין דבני ישראל בפרשת במדבר – אף ששניהם הכנה למתן-תורה:

בשעה שמנו את בני-ישראל, לא היו בני-ישראל צריכים לעשות מאומה, ובעצם מציאותם היו הם עוד "אחד" לפקידה. והיינו, שבעניין זה דמניית בני ישראל, לא צריך האדם לעסוק בעצמו בעבודת ה', וה"ז כמו מתנה מלמעלה.

אבל אודות המצוה דספירת העומר נאמר "וספרתם לכם" – "שתהא ספירה לכל אחד ואחד"¹³. כלומר, שעבודת השם דספירת העומר, היא תלויה ועומדת בעבודת האדם הפרטי. ספירת העומר אינה מצוה המוטלת על הציבור, אלא מצוה המוטלת על היחיד.

שהרי תוכנה הפנימי של מצוה זו, הוא בעליה מדרגא לדרגא במ"ט שערי בינה, ובבירור כל כוחות האדם שהם שבע פעמים שבע (כמו הכוונות הידועים של בירור מ"ט המידות: חסד שבחסד, גבורה שבחסד וכו'). וע"ז נצטוונו (ברוחניות): "וספרתם לכם" – "וספרתם" מלשון "אבן ספיר", דהיינו שצריכים לעשות את ה"לכם", המציאות של האדם – "וספרתם" בהיר ומזוכך כ"ספיר"¹⁴.

ואלו הן שתי הכנות למתן תורה: הכנה אחת, היא שהקב"ה "מונה" את כל בני-ישראל, ומגלה את כוחם ופנימיות נפשם, אשר הם "אחד" עמו יתברך. והכנה זו היא בדרך "מלמעלה" – ומטרתה שהעולם יכיר בחשיבותם של ישראל כהכנה לפעולת ישראל בעולם אחרי מ"ת.

וההכנה השנית, היא שישראל מונים ומתעלים בעילוי אחר עילוי, עד שמגיעים לשלימות נפשם, וה"ה ראויים שהנהגתם תהיה כפי המתאים ל"אחד" שבנשמתם.

13. מנחות סה, ב.

14. לקוטי-תורה אמור לה, ב.

גילוי חיבתם של ישראל

במדבר פני באחד לחודש

מתוך חיבתן לפנינו מונה אותם כל שעה
(א, א.א. רש"י)

לכאורה תמוה הדבר, הרי טעם הדבר שטופרים דברים החביבים הוא שמפני יוקרם רוצה האדם לדעת מנינם המדויק, אך הקב"ה ש"לפניו נגלו כל תעלומות" בוודאי יודע את מספרם המדויק של בני ישראל, וא"כ מדוע ה"ה מונה אותם כל שעה?

ויש לבאר בזה, דהנה חביבותם של ישראל לפני המקום שמפני כן מונה אותם, אינה נובעת ממעלתם בעבודת השי"ת, שהרי יש בה בחינות ומדריגות שונות, ואין אחד דומה לחבירו בדרגתו.

ומזה שבעת מנין בני ישראל לא הי' חילוק בין איש לרעהו, וכולם – מה"גדול שבגדולים" עד ה"פחות שבפחותים" – נמנו בשווה, נמצא שחביבותם לפני המקום שלשמה נמנו היא הנקודה שבה שווים כל ישראל, ואין בזה חילוקים. והיא נקודת היהדות ("דער פינטעלע איד") שבלב כל אחד מישראל, שנמצאת בכל אחד בשווה.

אך נקודה זו שבלב, דרגתה נעלית עד מאוד, וגבוה מעל גבוה היא, ולכן אין "חיבתם" זו של ישראל באה לידי גילוי, ואינה ניכרת ("ע"ד הרגיל).

ולכן מונה אותם הקב"ה כל שעה, שמנין זה הוא "להודיע חיבתן" (רש"י ר"פ שמות), דחיבתן זו של ישראל, שהיא נקודת היהדות, תבוא לידי גילוי, ותודוע לכל.

(ע"פ לקו"ש ח"ח עמ' 1 ואילך)

המלמד בן חבירו תורה

כאילו ילדו

ואל"ה תולדות אהרן ומשה

מלמד שכל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו
(ג, א.א. רש"י)

לכאורה יש לתמוה, הרי כמו שבלידה גשמית רק אמו היא המולידה אותו, כמו"כ בלימוד התורה הי' צ"ל שרק זה שלימדו תורה בפעם הראשונה הוא זה ש"כאילו ילדו", וא"כ מדוע "כל המלמד בן חבירו" (ולא רק בפעם הראשונה) ה"ז "כאילו ילדו"?

ויש לבאר בזה, ע"פ תורתו הידועה של הבעש"ט שכל רגע ורגע מחי' הקב"ה את העולם, ובורא אותו מחדש (ע"ין בזה בארוכה בספר התניא שער היחוד והאמונה פ"א). ונמצא עפ"ז, שגם חיות האדם מתחדשת בכל רגע ורגע ממש.

והנה חיי בני ישראל תלויים ועומדים בלימוד התורה הק', וכמו שאומרים (ברכות ק"ש של ערבית) "כי הם חיינו ואורך ימינו". והפורש מן התורה עונשו כרת (סנהדרין צט, א), כי ה"ז כפורש מן החיים ר"ל.

ועפ"ז יבואר הא ד"כל המלמד בן חבירו תורה" ה"ז "כאילו ילדו", כי באם לא הי' מלמדו תורה ברגע זה, לא הי' "בן חבירו" מקבל את חיותו המחודשת מהקב"ה התלוי בתורה, ורק מכיון שלמדו מקיים הקב"ה ובורא את "בן חבירו" מחדש. ומובן שה"ז "כאילו ילדו" ממש.

(ע"פ לקו"ש ח"ג עמ' 8 ואילך)

בדין "אוי לרשע ואוי לשכינו" בנגעי בתים

יביא הא דאיפליגו בדין זה אי מחוייב לחלוץ אף בכותל שלו ועד כמה / יקדים שהוא תלוי בפירוש הכלל "אוי לרשע ואוי לשכינו" שאמרה תורה / ידייק במה שמצינו גבי כלל זה בג' אופנים ויסיק דג' פירושים נאמרו בו / יתלה בג' דרכים הנ"ל שיטות המפרשים בדין "וחלצו"

"משפחת בני קהת יחנו וגו' תימנה – וסמוכין להם דגל ראובן . . . אוי לרשע ואוי לשכנו"

(פרשתנו ג, כט. ובפרש"י)

א.

שיטות המפרשים אי מחוייב לחלוץ בשלו ועד כמה

תנן בנגעים (פי"ב מ"ו) גבי נגעי בתים, דהדר בשכינות מי שנמצא בביתו נגע אף הוא בכלל "וחלצו" וחייב לחלוץ ולקצוע אבני ביתו, מדין "אוי לרשע ואוי לשכינו". וכ"ה בתו"כ (מצורע יד, מ): "וחלצו מלמד ששניהם חולצים, מיכן אמרו אוי לרשע אוי לשכנו, שניהם חולצים שניהם קוצעין שניהם מביאים את האבנים".

ומצינו בדין זה דאיפליגו בי' קמאי לפרשו בג' דרכים:

יש מי שכתב (רע"ב למשנה שם. ועד"ז הוא בר"ש שם. ק"א לתו"כ שם) "אם כותל מפסיק בין שני בתים ונראה נגע בכותל לצד בית זה בעל הבית אחר צריך להטפל עמו דכתיב וחלצו את האבנים לשון רבים כו'". דלפירוש זה, לא אמרינן דחל חיוב זה על החפצא (הכותל) דבית

לקראת שבת

השכון, רק הוא דין בטיפול הגברא, דשכנו של הרשע "צריך להטפל עמו" בחליצת האבנים ובקצוע והבאת האבנים דבית הרשע.

אמנם רש"י (בסוף מס' סוכה נו, ב) פירש דהא ד"שניהם חולצים" היינו שהחיוב דחליצת האבן חל גם על חלק האבן שבצד השכון (שלא נראה בו הנגע). דכתב שהדין (שכתו"כ) ד"שניהן חולצין" (מפני "אוי לרשע ואוי לשכיננו") הוא "באבן שבמקצוע", היינו האבן דהשכון. אמנם, לרש"י הוי החיוב רק אבן שבמקצוע, היינו זו שמצידה השני נראה הנגע. וכמו שפרש"י במ"א (חולין קכח, ב) בפירוש דברי המשנה (דמס' נגעים פי"ג, ב. וכו' בתו"כ מצורע יד, מה) "אבן שבזוית כשהוא חולץ חולץ את כולו" (כן הובא בחולין שם. ובמשנה בשינוי לשון קצת), "אבן המנוגעת שבזוית שנראה בבית זה ובבית זה שכן דרך הזויות לתת שם אבנים גדולות המחזיקים את כל עובי הכותל ונראה משני צדדים"¹, היינו שאבן זו יש עלי' חיוב לחלוץ את כולה (גם הצד שלא נראה בו הנגע)².

אבל מצינו גם מי שפירש יתירה מזו (משנה אחרונה לנגעים פי"ב ופי"ג שם, ע"פ הרע"ב והר"ש למשנה נגעים פי"ג שם), ד"חולץ את כולו" היינו לא רק באבן שבזוית הבית (שנראית משני הצדדים), אלא בכל חלקי הכותל (שכנגד הנגע בצד השני) המפסיק בין שני הבתים. ולשיטה זו, כוונת המשנה היא ד"כותל מפסיק בין שני בתים ונראה נגע בכותל לצד בית זה" (ל' הרע"ב בפ"ב שם) – "שניהם חולצין" (משום "אוי לרשע ואוי לשכיננו")³, שגם חבירו חייב לחלוץ האבנים שבחלק שלו (נגד הנגע)⁴.

ב.

יקדים מה שמצינו לדייק נבי דרשת חז"ל בענין "אוי לרשע ואוי לשכיננו"

והנראה בזה דאיפליגו בכללות גדר הדין ד"אוי לרשע ואוי לשכיננו" (סוכה נו, ב), דאף כמה שאמרוהו לענין הנהגות בני אדם ומידותיהם מצינו לפרשו בכמה דרכים, וכפי שנפרשו התם בזה יהי' תלוי איך נבין כוונת התורה כמה שחדשה לומר כלל זה אף להלכתא בדיני נגעים. ובהקדם דכבר אמרוהו חז"ל לכלל זה גבי הכתובים דפרשתנו, כדלהלן.

הנה, בהא דנסמכו אנשי "דגל מחנה ראובן" (שחנו "תימנה" (פרשתנו ב, י)) לבני קהת (שחנו "על ירך המשכן תימנה" (שם ג, ט)) אמרו חז"ל, והובא בפרש"י עה"ת, "אוי לרשע ואוי לשכנו". ומצינו שהביאורו לכלל זה בכמה דרכים, ומהם:

3 וראה אבות דר"נ רפ"ט. ע"ש (וראה שם כמה נוסחאות. ואכ"מ).
4 ולכאורה כן משמע מפשטות לשון הרמב"ם בפיהמ"ש נגעים פי"ב שם ומדבריו בהל' טומאת צרעת (פט"ו ה"ד). וכן יש לפרש בפי' רבינו הלל לתו"כ מצורע שם, מ. וראה ביאורי הגר"א למשנה נגעים פי"ג שם. ואכ"מ.

1 ראה גם ערוך לנר סוכה שם.
2 ולפ"ז צ"ל שהחידוש במשנה זו דפי"ג הוא בעיקר במ"ש "ובזמן שהוא נותן כו' ומניח את של חבירו נמצא חומר כו'". ראה חסדי דוד לתוספתא נגעים פ"ו, ח (י). וראה משנה אחרונה שבהערה הבאה.

לקראת שבת

ז

בתנחומא (פרשתנו יב (ותנחומא באבער יג). ועד"ז בילקוט כאן רמז תרפו) איתא: "ומן הדרום בני קהת וסמוכין להם ראובן ושמעון וגד מכאן אמרו אוי לרשע ואוי לשכנו אלו שלשת השבטים שהיו שכנים לקרח ועדתו בדרום אבדו עמו במחלוקתו שנאמר (קרח טז, לב) ותפתח הארץ את פי' ותבלע אותם ואת בתיהם ואת כל אשר להם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש".

בבמדבר רבה (פרשתנו – פ"ג, יב): "ג' של דרום, שהיו לבעלי מחלוקת סמוכין, אבדו עמהם ועליהם נאמר אוי לרשע אוי לשכנו ומי היו בעלי מחלוקת קרח בן יצהר בן קהת ולפי שהיו סמוכים להם ראובן ושמעון וגד היו כולם בעלי מחלוקת שכן הוא אומר (קרח טז, א) ויקח קרח בן יצהר וגו' וכן בני גד ובני שמעון אף הם היו בעלי מריבה".

ובפרש"י עה"ת (עה"פ "משפחות בני קהת יחנו גו' תימנה" (פרשתנו ג, כט)) כתב: "וסמוכין להם דגל ראובן החונים תימנה, אוי לרשע ואוי לשכנו, לכך לקו מהם דתן ואבירם ומאתיים וחמשים איש עם קרח ועדתו שנמשכו עמהם במחלוקתם"⁵.

וכד בעינן למידק, מצינו להקשות בכמה דקדוקים שנשתנו זמ"ז אף שכוונתם לכאורה אחת היא מן הכלל ד"אוי לרשע וכו'", דבתנחומא אמרו רק דנענשו יחד – "אבדו עמו במחלוקתו"⁶ (וזהו שהביאו הראי' מן הכתוב ד"ותפתח הארץ את פי' ותבלע אותם ואת בתיהם ואת כל אשר להם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש", דמיירי רק בהעונש); משא"כ רש"י הוסיף מלבד העונש ("לקו מהם כו'"), הא "שנמשכו עמהם במחלוקתם"⁷, היינו דאמרינן שה"רשע" משך את "שכנו" גם למעשה העבירה (ולזה השמיט הראי' שבתנחומא מן הכתוב "ותפתח הארץ את פי' גו'" דמיירי בהעונש לבד); ובבמדבר רבה הוסיף בלשונו יותר על זה⁸, לומר ש"היו כולם בעלי מחלוקת . . . אף הם היו בעלי מריבה"⁹.

---

7) ובפרש"י ר"פ קרח ד"ה דתן ואבירם מסיים "נשתתפו עם קרח במחלוקתו". ולהעיר דשם מתחיל פירושו עה"פ "פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא".

8) ואינו מביא הפסוק שבתנחומא שבו נאמר העונש.

9) תוכן הפירוש נמצא גם בבמדב"ר קרח (פי"ח, ה). תנחומא שם ד (ות"ב שם ח). יל"ש רמז תשנ – ובכולם מסיים רק "לקו (עמו) ואבדו מן העולם". אבל לכאורה נראה, שמקור הדרשה במקומות אלה הוא ממקום א' ונעתק ממנו להשאר.

5) הכרחו של רש"י לפרש זה בפסוק זה (ג, כט) – אף שאין דרכו להעתיק דרשות רז"ל – "ל, שהוא מפני הלשון "משפחות בני קהת", ולא "משפחות קהת" כמו שנאמר "משפחות הגרשוני" (ג, כג), ו"משפחות מררי . . . יחנו" (ג, לג), דמשמע שישנו ענין (בלתי רצוי) בהם שבגללו אינו רוצה לייחסם לקהת עצמו (וע"ד פרש"י ויחי מט, ו) – ראה באר בשדה על פרש"י כאן. וראה בעוד מפרשי רש"י (גו"א. באר מים חיים (לאחי מהר"ל). מלאכת הקודש. ועוד) פירושים אחרים בהכרחו של רש"י, ולכאורה אינם ע"ד הפשט. ואכ"מ.

6) וראה הערה 9.

לקראת שבת

ג.

יוסיף להקשות כמה ששינה רש"י מחז"ל בזה ומעמא בעי

ולבד מזה מצינו להקשות בכמה דברים שדייק רש"י ושינה בלשונו מדרשת חז"ל: חדא, הא שכתב "וסמוכין להם דגל דאובן החונים תימנה" לבד, ולא פירש שבדגל זה כלולים גם השבטים שמעון וגד, ככתנחומא ובמדבר רבה. ולכאורה, הא דדייק רש"י בלשונו "דגל ראובן" – ולא "דגל מחנה ראובן" (כלשון הכתוב (פרשתנו ב, י), וכלשונו בפירושו שלאח"ז המובא בסמוך, "דגל מחנה יהודה") – נראה ברור, דהוא נתכוין רק לשבט ראובן עצמו לחוד, ולא כל השבטים שהיו "חונים עליו".

והתמי' גדולה יותר, דהא בהמשך הענין, עה"פ (שם, לה) "משה ואהרן ובניו", פרש"י "וסמוכין להם דגל מחנה יהודה והחונים עליו יששכר וזבולון טוב לצדיק טוב לשכנו לפי שהיו שכניו של משה שהי' עוסק בתורה נעשו גדולים בתורה" (ומקורו בתנחומא ובמדבר רבה שם)¹⁰, הרי שגבי היפכו – "טוב לצדיק" – הביא רש"י גם יששכר וזבולון, ומה טעם שינה בזה רש"י גבי "אוי לרשע כו'" וכתב רק "דגל ראובן" ותו לא?

ולומר דלא הזכירם רש"י, מחמת שלא מצינו מפורש בפשטות הכתובים שנמשכו גד ושמעון עמו במחלוקת, גם בזה לא די, דעדיין צריכים אנו לטעם בהא גופא מה שנשתנו שבטים הללו. ואף גם זאת, יל"ע במאי קמיפלגי ומהי סברת החילוק בין המדרשים ורש"י אם נאמר דרק שבט ראובן נמשך במחלוקת, או שהשכינות דקרח פעלה גם על שבט שמעון ושבט גד.

ותו, מה ששינה רש"י בזה עוד, דבתנחומא ובמדב"ר לא פירשו מי הם משבט ראובן שנאבדו עם קרח ועדתו, ואילו רש"י הזיקק עצמו לפרט "דתן ואבירם ומאתיים וחמשים איש" (ש(רובם) הם משבט ראובן (פרש"י ר"פ קרח ד"ה ודתן ואבירם)).

ד.

יקדים דמצינו לפרש בהא ד"אוי לשכנינו" בכמה פנים

אי רק נענש על ידו או שהוא רשע בעצמו

אמנם כד דייקת שפיר בהשיטות דמצינו לעיל גבי דין "אוי לרשע כו'", לבאר היטב סברות פלוגתתם – יעלה לנו דרש"י אזיל בזה לשיטתו.

דהנה, בהא דפסקו דאף לדינא אמרינן "אוי לרשע ואוי לשכנינו", היינו דמדין התורה שהשכן אל הרשע נמשך עליו דינו, מצינו להגדירו בג' פנים, ותליא מילתא בדרך שנגדירו לכלל זה שאמרוהו במידות בני אדם:

(10) ועד"ז הוא במדרשים בפ' קרח (הנ"ל הערה 9).

לקראת שבת

יט

א) פעולת השכן היא רק בהדבר החיצוני המסתעף מרשעותו, כגון שהשכר של צדיק נמשך גם לשכיניו, וכן להיפך, שהעונש שעל הרשע נמשך גם על שכיניו¹¹. וכפשוטו לשון הגמרא גבי כלל זה, בסוף מס' סוכה (נו, ב) דקנסו לכל המשמר כולו מחמת "מרים בת בלגה שהמירה דתה" [אע"פ שלכאורה נוכל להקשות בזה וכי בגללה "קנסינן לכולה משמרה", ע"ז הוא חידוש הש"ס דמ"מ נקנסו להיענש ג"כ] משום "אוי לרשע אוי לשכיניו"¹².

ב) פעולת השכן הוא גם שגורם עליו להשתנות ממש, פירוש, שמחמת שכינותם תשתנה אופן הנהגתו של שכיניו¹³, ועד שמשנה גם את מהותו.

(וכבאר נתבאר באריכות במק"א (לקו"ש ח"ט ע' 62 ואילך), דבב' דרכים אלו נתלו הנ"י ורש"י שאפליגו בגדר דינא דבר מצרא).

ג) השכינות אינה כלל הגורמת להיות "טוב לשכנו", או להיפך – ("אוי לרשע) אוי לשכיניו"), שנאמר שע"י השכינות נגרם הדבר להשתנות השכן מהנהגתו. רק שכינות זו היא סימן וראי' על מהותו של השכן (דזה גופא שנעשו שכנים זל"ז הוי ראי' ששייכים זל"ז במהותם וגדרם וכיו"ב), ופעולת השכינות היא שמגלה ומוציאה תכונה זו (של השכן) מן ההעלם והכח אל הגילוי והפועל.

ה.

יתלה הפלוגתא איך לפרש בכוונת התורה נבי "וחלצו" בני' הדרכים הנ"ל

ומעין ג' דרכים הללו בהנהגת בני אדם, נאמר אף בגדר כלל זה לדינא, היינו דהדרך שתתפרש לנו כוונת התורה במה שרצתה לגזור כלל זה לדינא בנגעים, הוא תלוי בהדרך שנבחר לנו בפירוש כלל זה במידות בני אדם:

לאופן הא' פעולת השכן היא פעולה חיצונית בלבד, ולזה אף לדינא אמרינן בפירוש כלל זה, דלא נתכוין הש"ס שטומאת השכן בנגעו תפעול על בית השכן עצמו שנחשיב כותלו נגוע בעצמו, רק נפרש בדין זה דמחמת שכינותו נתחייב השכן בהסתעפות הבאה מטומאה זו של שכיניו (מעין גדר "עונש" ו"שכר"), לחלוץ האבנים. ולזה יתפרש לנו בדין המשנה, דהשכן נעשה מחוייב אף הוא שיטפל עמו בחליצת האבנים.

לאופן הב', ד"אוי לרשע אוי לשכיניו" הוא השפעה חזקה (פנימית) יותר, מה שהשכן "נמשך" אחר שכיניו להיות אף הוא בעצמו רשע כמותו, אף לדינא נאמר דכוונת המשנה בזה, שלוקה אף הוא בהטומאה עצמה, וכאילו נתנגע ביתו, ולכן צריך לחלוץ את כל האבן שבזוית הבית, גם החלק שלצד השכן, היינו דאמרינן כאילו גם אבן השכן עצמה מנוגעת

12) ראה זח"ג קכב, ב. וראה ברכות נח, ריש

ע"א ועירובין יח, סע"ב ובפרש"י. ועוד.

13) ראה זח"א פד, סע"א ואילך.

11) ראה רש"י לך יג, ה. שם, יד. שם יד, יב.

בשלח טז, כח (מב"ק צב, א. וראה פרש"י שם ד"ה

בהדי). אבל ראה רש"י וירא יט, יז. שם, יט.

לקראת שבת

היא. אמנם זהו רק בצד האבן שכנגד הנגע, דכיון שהטומאה נמשכה ונגרמה ע"י הנגע, נמשכה היא רק למקום שכנגד הנגע.

אבל לאופן הג', דהשכינות הוא סימן להורות שהשכן אף הוא רשע מעצמו, ולא רק שנמשך ונשפע ממנו, ורק דבזה נתגלה שאף הוא כמותו, אף לדינא נפרש בזה דבהא שחידשה תורה "אוי לרשע כו" לדינא, נתחדש לנו דחשיב כאילו בית השכן ההוא מעצמו טמא, ולזה צריך שכינו של ה"רשע" לחלוץ אף האבנים שבחלק שלו לבדו, מפני שהשכינות לרשע הורתה לנו על שייכותו להרשע, לא רק מחמת מה שנשפע ממנו (היינו האבן שכנגד הרשע שיכולה להמשך ולהיות נשפעת מן הנגע שאצל הרשע), רק זהו סימן שבעצם היו כבר שייכים זל"ז. ולכן בכותל זה שבו נראה הנגע בצד אחר אצל חברו, נתגלה לנו שגם חלק הכותל שכנגדו השייך לחבירו שייך להנגע (אף שלא נראה בו, ואינו אבן אחת עמו).

ו.

בזה א"ש מה שרש"י אול לשיטתו גבי כלל זה הן בדרשתו והן לדינא

ואם כנים הדברים יעלה לנו היטב אף בביאור טעם החילוק בין שלשת הדרשות הנ"ל בפרשתנו – התנחומא, במדבר רבה ופרש"י – בפירוש הענין ד"אוי לרשע ואוי לשכינו" בענין הסמיכות דגל מחנה ראובן לבני קהת:

התנחומא ס"ל כאופן הא', שפעולת השכינות (כאן) היא בעיקר לענין העונש, שהעונש שבא על הרשע נמשך גם על שכינו (ואפילו כשפועל ששכינו ישתתף¹⁴ במעשיו הרעים, ה"ז רק מה ששכינו נגרר אחריו, אבל לא שנעשה עי"ז שינוי במהותו של השכן), ולזה מביא רק ש"אבדו עמו במחלקותו";

אמנם לפרש"י דאזיל בזה לשיטתו מ"ש גבי נגעים, פעולת השכינות אינה רק בנוגע לעונש אלא היא גם פעולה ושינוי בגוף השכן, וזהו שהוסיף רש"י (שלא רק "לקו מהם", אלא) "שנמשכו עמהם במחלוקתם"¹⁵, ולא בהעונש לבד.

[ויש לומר, שאין כוונת רש"י במ"ש "לכך לקו מהם דתן ואבירם כו' עם קרח ועדתו שנמשכו עמהם במחלוקתם"¹⁶ לומר שהם שני ענינים – (א) שנענשו עמהם (לקו), (ב)

השכן (משא"כ להרמב"ם, ע"ש בארוכה). אבל להעיר דפרש"י עה"ת הוא (כולל) יינה של תורה, כמאמר אדה"ז (היום יום כט שבט), ולכן י"ל דברש"י עה"ת מודגשת יותר השייכות הפנימית דשכינות.

(16) ולא כבמדרשים דפ' קרח (הנ"ל הערה 9) "לקו (עמו) ואבדו מן העולם".

(14) להעיר שבתנחומא קרח בענין דגל ראובן כותב בתחלת הענין "ונשתתפו עמהם", ומ"מ בסיום הענין איתא (רק) "לקו עמו ואבדו מן העולם".

(15) בלקו"ש שנסמן לעיל בפנים נתבאר (באו"א) בפלוגתת רמב"ם ורש"י, דלרש"י (סוכה שם) השייכות דשכינות היא רק חיצונית ואינה במהות

לקראת שבת

כא

ונמשכו עמהם במחלוקת [שלפ"ז הול"ל בסדר הפוך, "שנמשכו עמהם במחלוקתם... ולכך לקו"17] – אלא היינו הך, ש"לקו" מהם בזה גופא מה "שנמשכו עמהם במחלוקתם".

ועפ"ז מבואר עוד שינוי לשון בפרש"י מלשון התנחומא, שבתנחומא הלשון "אברו עמו במחלוקתו", ורש"י שינה וכתב "שנמשכו עמהם במחלוקתם" (לשון רבים) – דיש לומר¹⁸, שבתנחומא ההדגשה שהשכנים רק נגררו אחרי קרח, ולכן מדגיש שזוהי רק "מחלוקתו" (של קרח), שמעשה הרע עצמו מתייחס רק להרשע לבדו ולא לשכינו; משא"כ לפרש"י שמצד השכינות לקרח "נמשכו עמהם במחלוקתם", שמרמז שהשכנים נמשכו בעצמם למחלוקת, עד שנקראת על שמם שנעשית גם מחלוקת השכן, מחלוקת של רבים;

אבל שיטת הבמדב"ר היא כאופן הג' הנ"ל, ששכינות ה"ז סימן על מהותם של השכנים, שבמהותם שייכים זל"ז. וזהו שמדייק בבמדב"ר "היו כולם בעלי מחלוקת כו' אף הם היו בעלי מריבה" (ולא "שנמשכו עמהם במחלוקתם", כבפרש"י), והיינו שזוהי תכונתם בעצם, והשכינות רק גלתה והוציאה תכונה זו מן ההעלם אל הפועל. ועד"ז לפנ"ז בצד הטוב אומר שם שה"שבטים (דדגל מחנה יהודה) שהיו סמוכים למשה ולא הרן... היו כולם גדולים בתורה" (ולא (רק) "שנעשו גדולים בתורה", כבתנחומא ובפרש"י) – שהשכינות גילתה¹⁹ שבעצם "היו כולם (ראויים להיות) גדולים בתורה".

וע"פ הסברה זו בשיטת רש"י מיושב לנו שפיר הא שכתב רש"י רק "דגל ראובן" ולא הביא גם שמעון וגד:

כיון שלשיטת רש"י "אוי לרשע ואוי לשכינו" הוא מצד השפעת הרשע על הנהגת השכן ומהותו, מובן, שאינו דבר השווה ככל, ובמילא (בנדוד"ד) אין לך בו אלא חידושו, שבט ראובן שמפורש בו שנמשך במחלוקת. דכיון שהם היו עיקר הדגל, במילא מובן שהם היו "סמוכים" ושייכים ביותר ל(בני קהת –) קרח; משא"כ על שמעון וגד שאינו מפורש בקרא, אין הכרח לומר²⁰ שגם בהם פעלה והשפיעה השכינות שיהיו נמשכים

---

19) ולכן אינו בסתירה למה שמסיים גם שם "על שהיו שכנים לתורה נעשו כולן בני תורה", כי השכינות גילתה ענינם ותכונתם שלהם.
20) ובפרט שלא מציינו בפירוש בקרא שהיו שייכים למחלוקת, כנ"ל בפנים. וראה מפרשי הבמדב"ר שם מה שפירשו בזה שבני שמעון וגד היו בעלי מריבה.

---

17) או הול"ל "לפי שנמשכו כו'" וכיו"ב.
18) אף של רבים שבפרש"י קאי בפשטות על עדת קרח, "שנמשכו עמהם במחלוקתם", י"ל, שבשינוי לשון רש"י מלשון התנחומא ("במחלוקתו", אף שגם שם נזכר לפנ"ז קרח ועדתו^א) מרומז גם ענין הנ"ל שבפנים.

לקראת שבת

עמהם²¹; ובראובן גופא מדייק רש"י "לקו מהם דתן ואבירם ומאתיים וחמשים איש", היינו שלא השפיע קרח על כל השבט אלא על מספר מועט בשבט ראובן גופא.

ומטעם זה מפרט רש"י "דתן ואבירם ומאתיים וחמשים איש" ולא כתב סתם "לכך לקו מהם עם קרח ועדתו" – שיש לומר, שבזה שצירף "דתן ואבירם" לה"מאתיים וחמשים איש" בחדא מחתא, כוונתו להדגיש תוכן וענינה של שכינות לרשע, שפועלת ומשפיעה על מהותם של האנשים השכנים אליו, דכשם שפשוט ש"דתן ואבירם" לא רק נגררו אחרי מחלוקתו של קרח, אלא הם היו בעלי מחלוקת בטבע²², כך נפעל בהמאתיים וחמשים איש ע"י השכינות לרשע, שנעשו בעלי מחלוקת²³.

מהשבט היו יודעי בינה, ראשי סנהדראות, ופשיטא בנוגע לזבולון שמביא "מושכים בשבט סופר", שנוסף ע"ז שאינו ענין של כל השבט, רק שיש בני תורה מזבולון (שבזה שווה ליששכר), הרי גם אופן לימודם הוא רק באופן ד"שבט סופר", סופרים, ולא ראשי סנהדראות כביששכר.

(22) ראה שמות ב, יגיד ובפרש"י. שם ה, כ ובפרש"י. בשלה טז, כ ובפרש"י.

(23) ראה פרש"י קרח יז, ג.

(21) ועד"ז י"ל גם בצד הטוב, דאף שמרובה מדה טובה כו' והשכינות פועלת גם באלו החוננים עליו (ראה לקמן סעיף ז), מ"מ יש מעלה ביהודה (ראש הדגל) לגבי החוננים עליו, וזהו הדיוק והשינוי בהפסוקים (שהובאו ברש"י), דבנוגע ליהודה הביא רש"י "יהודה מחוקקי" דקאי על כל השבט (כדלקמן שם); ביששכר מביא רק "ומבני יששכר יודעי בינה וגו' מאתיים ראשי סנהדראות"^ג, שהדיוק "ומבני", "מאתיים" – היינו שחלק

ג) ובתנחומא מביא לפנ"ז מהכתוב "ראשיהם מאתיים", ומוסיף (מהכתוב) "וכל אחיהם על פיהם" – "היו מסכימים הלכה על פיהם". וראה גם תנחומא באבער ויל"ש שם (בשינוי קצת).

ב) ואולי י"ל שהוא לפי שגם בהצדיק מדובר בג' – משה אהרן ובניו, כבהד"ה דפרש"י (אלא שהעיקר, כמובן, היא השכינות למשה שהי' עוסק בתורה, שמצד זה "נעשו גדולים בתורה"). ולהעיר שבתנחומא באבער ויל"ש כאן מסיים "על שהיו שכיני תורה נעשו כולם כו'". ועד"ז במדרשים בפ' קרח (הנ"ל הערה 9) "על שהיו סמוכין לתורה כו'".

חשבון הנפש

היצה"ר לפעמים מתלבש במעיל של משי

מה שכותב במכתבו אשר נשבר לבו ממצבו ברוחניות, כיון שרואה בעצמו שהוא במצב של עולה ויורד,

...ובהנוגע לפועל, הנה ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם כ"ק אביו, אשר כל ענין המבלבל לתורה ועבודה בטח מקורו לא טהור, והיצה"ר לפעמים מתלבש הוא אין א זיידענעם סערטוק [במעיל של משי], וכיון שכפי הנראה ממכתבו מבלבלים אותו מחשבות הנ"ל מלימוד כדבעי ותפלה כדבעי, הרי הספק מאין באות, ובמילא עליו לדחותם, והעצה לזה ג"כ מבוארת בתניא פרק כ"ו ואילך.

והשי"ת יצליחו. בברכה.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'שמה)

אם חשבון הנפש מחליש החשק והחיות בעבודה ה"ז מתחבולות היצר

מאשר הנני קבלת מכתבו מנר חמישי, בו כותב רעיונות אודות מצבו בעבודת השי"ת.

ובטח ידוע לו פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אודות הרה"צ ר"נ מטשרנוביל (נדפס ג"כ בשיחת פסח ה'תש"ג) שלעתים תכופות צריך בחינה מאיזה צד באה תנועה פלונית או רצון פלוני.

לקראת שבת

כי בהשקפה ראשונה אי אפשר לברר אם זה מצד הקדושה או מצד השני, וידוע ג"כ פתגם כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע אשר אפשר ג"כ שהיצה"ר יתלבש אין א זיידענע קאפאטע [במעיל של משי], ואחת הבחינות – מהיסודיות – בזה הוא אשר אם רואים שהתנועה או הרצון מביאים חלישות בעבודה ה"ז הוכחה שבאים מצד השמאל.

וה"ה בנדון דידן, אשר כנראה ממכתבו הנה חשבון הנפש שלו שכותב אודותו מחליש החשק והחיות שלו במלאכתו מלאכת שמים, היינו עבודת החינוך הכשר, ולכן קרוב לודאי שזהו מתחבולות היצר.

וזהו נוסף על המבואר בתניא אשר אפי' אם העצבות היא ממילי דשמיא צריך לשית עצות בנפשו כו' וכו' יעיין שם פרק כ"ו ובקיצור התניא.

שגם מזה מובן שאפשר שיהי' כל הטענות והתביעות צודקות, ובכ"ז צריך להתרחק מהם בתכלית הריחוק, וגם בהנוגע לו, הנה מכל חשבון הנפש שכותב עדיין איני מבין מהו הבכך שפועל לבד העצבות שכותב אודותה, ובמילא אין זה מענינו ויוסיף אומץ בחינוך בני ובנות ישראל חינוך המקרב את לבם לאביהם שבשמים.

ושכרו אתו אמור בכ"מ ברז"ל אשר עי"ז מאיר ה' עיניו גם הוא לעלות במסילה העולה בית א-ל.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'שלח)

במשך השנה עושים רק חשבונות שלא יביאו חלישות בעבודה

מ"ש שעושה חשבון מזמן שהותו בעירו עתה, הנה בכלל חדש החשבון הוא חדש אלול, ובמשך השנה עושים רק חשבונות כאלו שבטוחים שלא יביאו חלישות בעבודה ועאכו"כ לא יתנו מקום לשמץ אפילו, של יאוש, וכידוע הצחות: יאוש – שלא מדעת.

ומובן ג"כ שזהו בהיפך הגמור מדרישת הבעש"ט עבדו את ה' בשמחה, שבלשון עבדו נכללו ג"כ הענין דבכל דרכיך דעהו, וכמבואר ברמב"ם הלכות דיעות ובשו"ע או"ח סי' רלא.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'שיז)

כל סיפור יש בו תוכן רב

כי גם סיפור אשר בהשקפה ראשונה לא נראה בו שום תוכן, הנה באמת יש בו תוכן רב צריך להיות מספר בדיוק רב, וגם קטע של סיפור צריך להיות מסופר בסדר מדויק

חסרה לי התוועדות חסידים

סיפר לי הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק: בערב ראש השנה זה, בהיותי ב"אוהל" של אבי – הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק מוהר"ש – אמרתי: אבא, חסרה לי התוועדות החסידים, כי לא הייתי כשחסידים התוועדו, ואתה יודע שזה לא היה מחמת זכות הלב, אלא ייקרתי את הזמן להקדישו לחסידות בלבד, ואתה הרי יודע כמה קשה ומר התיגעתי להקנות בי את הענינים, ובמילא לא היה לי זמן להיות נוכח בהתוועדויות החסידים, לכן מבקש אני ממך שתתן לי זאת במתנה.

ואבי – אדמו"ר מוהר"ש – נתן לי אז שלימות זו ומאז התחלתי לשמוע סיפורים בחזיון לילה.

(ספר השיחות ה'תש"ה בלה"ק ע' כה)

ספר הסיפורים יקר לו עוד יותר

פעם הבאתי ספר סיפורים להוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק, הם לא היו רשומים מהרביים, כי אם מה'נסיכים' (בני בית הרב) ואבי היה מאד שבע רצון, ואמר לי: אני מייקר זאת יותר מאשר היית מביא לי כתב של רבי.

לקראת שבת

הרי ידוע כמה יקר היה כתב יד אצל הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, הוא מסר את נפשו לקבל כתב יד קודש של הוד כ"ק רבנו הזקן, אף על פי כן היה ספר הסיפורים יקר לו עוד יותר.

(ספר השיחות ה'תש"ד ע' 36)

התוועדות חסידית בסיפורי צדיקים

חז"ל אמרו הכל צריכים חיזוק, אשר כן הוא גם בעבודת ה', דבין עובדי ה' במוחם ובין עובדי ה' בלבם צריכים חיזוק, והחיזוק בעבודת התפילה הוא התוועדות חסידותית בסיפורי צדיקים וחזרת פתגמיהם, סיפורי החסידים, נסיונותיהם בארחות חיים, מנגינתם, רקידתם ועליצותם, והעולה על כולנו טבילת טהרה.

(אגרות קודש ח"ו ע' שלב)

סיפור יציאת מצרים של חסידות

ביציאת מצרים ישנה מצוה לספר ביצי"מ בדיבור דווקא.

כך גם ביציאת מצרים של חסידות, ישנה המצוה של סיפור יציאת מצרים בדיבור, לספר סיפורים חסידיים ולחוש ולהרגיש את הסיפור בפנימיות דפנימיות. צריכים לדעת שכל סיפור הוא הוראה בחיים, איך שצריכים להתנהג בפועל ממש.

ממילא, על כל סיפור להביא למדה טובה, לחיות פנימית בהידור מצוה, ולהרגשת הדרכי-נועם של תורת החסידות.

(אגרות קודש ח"ד ע' תפט)

כל סיפור יש בו תוכן רב

דבר ידוע ומפורסם בשם הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר כל דבר סיפור צדיקים או של חסידים – בלי הבדל תוכן, כי גם סיפור אשר בהשקפה ראשונה לא נראה בו שום תוכן, הנה באמת יש בו תוכן רב – צריך להיות מסופר בדיוק רב, וגם קטע של סיפור צריך להיות מסופר בסדר מדויק.

(אגרות קודש ח"ו ע' רפ)

הטבה כללית

אמר כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע:

סיפורי חסידים הם הטבה כללית, העושים מן האדם בעל מדות ועובד ה'. לאחר הטבת הנרות, מגיע תורו של האור המאיר.

(ספר המאמרים ה'תשי"א ע' 06)

לזכות

הילדה **עטל תחי**

לרגל הולדתה בשעטו"מ

ביום י"ד ניסן תשי"ע

*

נדפס ע"י הורי

הרה"ת **פנחס זאב וואלף** וזוגתו מרת **רחל פערל חי** שיחיו

גורקאוו

יה"ר שיזכו לגדלה לתורה, לחופה ולמעשים טובים

מתוך בריאות, נחת והרחבה

ולזכות אחי

מנחם מענדל, יעקב יוסף וזלמן לייב שיחיו

***

לזכות

החתן התי' **מנחם מענדל שיי צייטלין**

והכלה חי' **מושקא תחי נעמעס**

לרגל בואם בקשרי השדוכין בשעטו"מ

יה"ר שיזכו להקים בית נאמן בשיראל

על יסודי התורה והמצוה

*

נדפס ע"י הורי החתן

הרה"ת **יוסף יצחק** ורעייתו שיחיו

צייטלין

לזכות

הילדה **נחמה רעלקא** תחי'

לרגל הולדתה בשעטו"מ

ביום כ"ח ניסן תש"ע

*

נדפס ע"י הורי'

הרה"ת **שניאור זלמן** הלוי וזוגתו מרת **חי' מושקא** שיחיו

לעוונטאל

יה"ר שיזכו לגדלה לתורה, לחופה ולמעשים טובים

מתוך בריאות, נחת והרחבה

***

לזכות הילדה **חווה** תחי'

בת הרה"ת **שמואל** וזוגתו מרת **שטערנא** שיחיו

גורארי'

לרגל הולדתה בשעטו"מ ביום ד' אייר תש"ע

ולזכות הילד **שניאור זלמן** הלוי שי'

בן הרה"ת **יעקב** הלוי וזוגתו מרת **פריידא מלכה** שיחיו

שוסטערמאן

לרגל הכנסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה ביום י"ג אייר תש"ע

*

נדפס ע"י זקניהם

הרה"ת **יצחק מאיר** וזוגתו מרת **חנה רבקה** שיחיו

גורארי'